

# Harnäs - en gullgruve i Värmland, Sverige

Av Thor Sørliie, foto Håvard og Thor Sørliie

Fra Eidsvoll i Norge til Väneren i Sverige strekker det seg en spennende bergartsone; det såkalte "Mjøsa-Väneren Mineral belt" og Ørje-mylonittsonen, som ble dannet under den svekonorvegiske fjellkjedeførelse for ca 1 milliard år siden.

Gullforekomsten ved Eidsvoll er ofte beskrevet, og i tillegg er det en del geologisk informasjon fra svensk side bl. a om lokaliteter som Harnäs og Alma, som alle er kjent for gull.

Flere lokaliteter på svensk side kan som sagt, vise til gullholdig kvart. Og i bekker i Dalsland har flere vasket etter gull. Men om gruvedrift i nyere tid, er det først og fremst ett stedsnavn som i 1990-årene var i medias og gruveindustriens lys; Harnäs!

Denne lokaliteten, som ligger øst for Årjäng, ble oppdaget på slutten av 1980-årene og prospekteringen tok til etter at *Värmlands Guldbrytning AB* kom inn i bildet. Gullførende kvartsganger ble funnet, noen av analyseprøvene var veldig oppmuntrende, og gruvedrift kom i gang i 1993.



Håvard prøver vaskepanna.



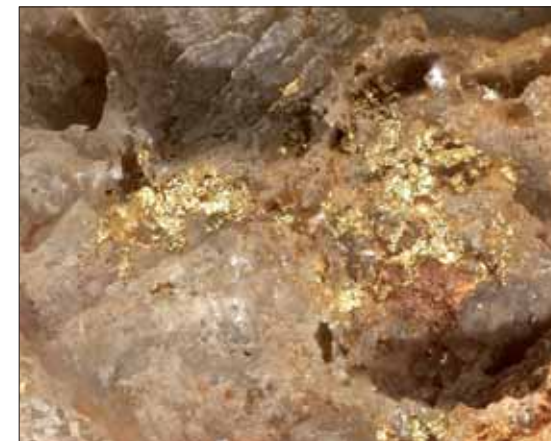
Restene etter anrikningsverket.



Gruva.



Gull fra Harnäs, bildeutsnitt 23 mm.  
Foto: Egil Hollund.



Gull fra Harnäs, bildeutsnitt 12 mm.  
Foto: Egil Hollund.

Hele gruve-eventyret var over etter ganske kort tid, og i 1997 var det definitivt slutt og all gruvedrift opphørte. Hvor mye gull som totalt ble utvunnet, har jeg ikke funnet informasjon om, men det var åpenbart ikke tilstrekkelig for fortsatt drift.

Bygningene ble fjernet og nå ser vi bare restene igjen i form av ei ganske stor vannfylt gruve, et stort betonggulv, noen forfalne anleggsbrakker og en dam, som nok var en del av vaskeprosessen.

Mineralogisk sett kan vi på mindat.org lese at aikinitt, cosalitt, galenitt og volynskitt er funnet i tillegg i Harnäs-gruva. Kvarts, gull og pyritt kjenner man selvsagt også til. De rikeste prøvene med gull viser at gullet ligger i kantsonen mellom kvarts og helt eller delvis oppløst pyritt.

Ved nøyere studier vil kanskje flere andre sulfidmineraler bli funnet, så mulighetene til spennende funn er tilstede.

Hva som vil skje i fremtiden er selvsagt ikke godt å vite, men det er fortsatt stor interesse for gullet i bl. a i Solvik-området, sør for Harnäs, og så vel svenske som uten-

landske interesser ser på mulighetene for fremtidig drift.

Kilder:

Alm, E.; Sundblad, K.; Broman, C. & Schöberg, H. (1999): The gold-bearing quartz veins in the Harnäs area, Sweden. In : Cook, N.J. & Sundblad, K (Editors): Abstract Volume, Gold '99 Trondheim, Precambrian Gold in the Fennoscandian and Ukrainian Shields and Related Areas, May 4-6 1999, Geological Survey of Norway SI: 15-17

Nysten, C. (2013): Malmmineralogisk undersøkning av Pb-, Zn-, Cu- og Ag-førende kvartsganger i Värmskogsområdet, mellersta Värmland. Examensarbete vid Institutionen för geovetenskaper. ISSN 1650-6553 Nr 254

www.mindat.org